

VAN TREKSCHUIT NAAR TOONZAAL

tekst Joop Verhoog,
in samenwerking met
Merit Roodbeen
foto's Privécollectie, tenzij
anders vermeld

DE LANGE GESCHIEDENIS VAN DE
FIRMA VERHOOG IN NIJKERK

In 1911 kwam de eerste Verhoog met een trekschuit naar Nijkerk. Ruim 110 jaar later bestaat de firma Verhoog nog steeds. In dit artikel duikt Joop Verhoog in zijn rijke en lange familiegeschiedenis.

Met een trekschuit kwam de eerste generatie Verhoog naar Nijkerk.

Hardwerkende rietdekker Grootvader van de huidige eigenaar Joop Verhoog, Hendrik Verhoog, werd in 1866 geboren en overleed op 13 september 1932. Zijn vader Pieter was rietdekker in Hazerswoude. Hendrik Verhoog had niet altijd vast werk, maar wel voldoende ander werk, en vanuit die vele klussen en zijn vele interesses, ontwikkelde het gevoel voor handel zich in hem. Hij schrijft over zijn vader als een man die altijd maar werkte en werkte. Hijzelf noemde wat hij deed 'negotie'. Het woord handel werd door hem niet uitgesproken, want, zo schrijft Hendrik, 'Mijn vader was zo bang voor het verlies dat hij aan de winst niet toekwam.' Hendriks vader deed van alles: heipalen slaan (met de hand), klompen maken en verder klussen die hij vinden kon omdat er in de winter in het rietdekkersvak niet veel te verdienen viel. Ook alle kinderen uit het gezin moesten dan meehelpen.

Op school was Hendrik erg leergierig. Hij las veel en leerde veel van het Hoofd van de school. Hij was lid van de jongelingsvereniging en kocht boeken op verkopen. Hij heeft voor veel bazen gewerkt maar meestal was het werk te zwaar voor hem; hij is dan ook een poos ziek geweest.

Het gezin waar Hendrik geboren werd, was een gezin met vier kinderen, maar alleen Hendrik bereikte de volwassen leeftijd. Moeder Bastiaantje overleed toen Hendrik nog maar 7 jaar oud was. Vader Pieter hertrouwde en met deze tweede vrouw kreeg hij nog 11 kinderen, waaronder een levenloos geboren kindje, maar de andere tien werden allemaal volwassen.

Dat hij als klein kind meemaakte dat een babybroertje kort na de bevalling overleed, zijn moeder jong stierf en ook nog eens de zus die hij kende al op 14-jarige leeftijd overleed door een ziekte,

maakte dat Hendrik vaak bang was om ook dood te gaan. Het gezin was zeer gelovig en dat geloof gaf Hendrik veel houvast en troost.

Naar Nijkerk om hogerop te komen Hendrik Verhoog trad in 1884 in het huwelijk met Jacoba Vente, en werd vervolgens klompenmaker en timmerman. Maar altijd bleef het kriebelen dat hij eigenlijk hogerop wilde. In Halfweg heeft hij toen een rietdekkerszaak met winkel overgenomen. Zo was hij koopman geworden, want 'negotie' was nu eenmaal zijn aard. Hij heeft er 15 jaar energie in gestoken, en niet zonder resultaat. Vooral met de verkoop van boeken en handel voor de scholen werden goede resultaten geboekt. Hoewel hij regelmatig aan verandering dacht, was dat er nooit van gekomen, tot het moment dat de heer J. Pothoven, die in Nijkerk woonde, in Halfweg kwam, en meldde dat er in Nijkerk een

mooie zaak te koop was: Callenbach's boekhandel. Dat was in 1911. Hendrik schrijft: 'Toen ik alles had gezien en gehoord wat er verdiend werd, de omzet en het huis: O, wat had ik er een zin in. De prijs bedroeg f 5000,- met al wat er in de winkel was. En hoewel ik ervan overtuigd was dat het niet te veel was, kreeg 'de koopman' toch nog even de overhand en bood ik f 500,- minder, waar ik echter gevoelde mijn geweten mee te bezwaren, als zijnde 'niet rechtvaardig.'

Na een periode van overwegen ging de aangetekende brief naar de heer H.J. Hana voor akkoord. Voor het woonhuis boven de winkel werd een huurtermijn van zes jaar afgesproken, waarna Hendrik Verhoog het eventueel mocht kopen.

Zo kwam de familie Verhoog op 15 augustus 1911 naar Nijkerk en vestigde zich aan de Oosterstraat. Hendrik schrijft verder: 'We zijn met een wagentje, waarin al ons hebben en houden zat, naar Halfweg getrokken en vertrokken uit Halfweg met een schip vol, tot aan de boorden gevuld.' De kinderen Pieter en Jo gingen met de schipper op de trekschuit mee, de overige familie reisde met de trein naar Nijkerk. Toen Hendrik de eerste morgen in Nijkerk wakker werd, voelde hij dat de spanningen groot waren geweest, maar dat hij nu met alles vrede had.

Zakelijke problemen De strijd in de boekhandel bleef echter niet uit. Was zijn voorganger hervormd, zij waren gereformeerd, en omdat de vijandschap in Nijkerk groot was, gingen ze dat in de winkel merken. Daarom werd ook buiten Nijkerk handel gezocht, veelal met scholen. Dat ging goed, zodat ook zoon Piet in de zaak kwam werken. Hendrik Verhoog was ervan uitgegaan dat hij verder kon bouwen op de naam Callenbach's boekhandel, maar dat bleek een misrekening. De naam was veranderd in H. Verhoog v/h Callenbach's boekhandel. Zo bleven er zakelijke problemen.

Zoon Jo (de vader van Joop Verhoog) ging naar school maar had weinig zin in leren, hoe goed hij het ook kon. Hij bleef zelfs zitten. Moeder Jacoba wilde hem wel op kantoor hebben, vader Hendrik zag hem liever in de handel.

Verhuizing naar de Nieuwstraat Het overnemen van het woonhuis boven de winkel aan de Oosterstraat, na afloop van de overeengekomen huurtermijn, liep op niets uit. De onderhandelingen daarover verliepen niet helemaal eerlijk en bovendien was het een oud huis waar nog veel aan moest gebeuren. Hendrik zag het dus niet zitten om het te kopen. Maar hij zat niet bij de pakken neer. Hendrik had zijn oog al laten vallen op een pand aan de Nieuwstraat/hoek Verlaat. Dit pand stond al een jaar leeg en was al menigmaal door hem bekeken, tot hem plotseling ter ore kwam dat het pand via een publieke verkoping beschikbaar zou komen. Samen met halfbroer Cor bedacht hij dat een prijs van f 10.000,- haalbaar zou zijn, dus groot was de schrik toen het pand werd ingezet voor f 11.000,-. Hendrik wilde ervan afzien, maar Cor wilde daar nog niet van weten.

Uiteindelijk werd tijdens de verkoping in december 1916 in De Roskam het bod afgemijnd op f 75,-, niet door Hendrik, maar door zijn broer Cor. Later schrijft Hendrik: 'Dit heeft zo moeten zijn.' In april 1917 werd het huis betrokken. Vanaf dat moment is de familie Verhoog aan de Nieuwstraat verbonden gebleven. Een prachtig groot pand, in goede staat, met een mooi woonhuis en zelfs een pakhuis. (Zie ook de foto op pag. 8 en 9.)

Watersnood 1916 Na de watersnood in 1916, waarbij het water een groot deel van Nijkerk overspoelde, schreef Hendrik nog aan zijn broer dat hij zo verbaasd was dat niemand van de familie had gevraagd hoe het met hen in Nijkerk ging. Het was weliswaar zo dat 'de couranten de buitenwereld geheel onbekend hebben gelaten over de treurige toestand van Nijkerk en omstreken', maar toch was hij teleurgesteld over het gebrek aan belangstelling. Bij die watersnood verdrong veel vee, en vielen indirect twee doden: 'ten overvloed van ramp brak er zaterdagmiddag voor een uur brand uit bij Happé, naast Pothoven door een ontploffing waarbij een man omkwam en de dienstmaagd in brand vloog, zodat die uit de eerste verdieping op straat sprong, half verbrand, dus ook gestorven...'. Hendrik Verhoog gaf naar aanleiding van de watersnood een boekje uit, waarbij de opbrengsten werden geschonken aan het steuncomité in Nijkerk voor de gedupeerden.

Overstap naar muziek Op een gegeven moment kwam er een mevrouw in de winkel en vroeg naar een psalmboek en het adres van Joh. de Heer, want ze wilde wel een orgel kopen. Hendrik had in Halfweg ook wat in de muziekhandel gedaan, en dus bood hij aan de mevrouw te helpen. En zo gebeurde het dat de mevrouw een orgel kocht, niet bij Joh. de Heer, maar bij de firma R. van de Burg in Amersfoort. Dat bracht de eerste contacten in de muziekhandel tot stand. Zoon Jo ging bij deze firma in

Piet Verhoog en zijn gezin. Piet zette de boekhandelstak van het bedrijf voort in de jaren '30.

Het gezin van Hendrik Verhoog en zijn vrouw Jacoba Vente, dat in 1911 naar Nijkerk kwam. Foto uit 1919.

Jo Verhoog en zijn gezin.

Uitbreiding en veranderingen In 1968 werd een eerste uitbreiding aan de Nieuwstraat gerealiseerd. Ook in Apeldoorn stonden de ontwikkelingen niet stil: daar werd het filiaal afgebroken en helemaal opnieuw opgebouwd als muziekhandel met alle ruimte voor piano's en orgels. Voor die tijd werden er alleen platen, bladmuziek en kleine instrumenten verkocht. Dit nieuwe pand werd in oktober 1973 feestelijk geopend. Het pand in de Catharinastraat, dat gekocht was toen Joops broer Henk trouwde in 1959 en in gebruik was genomen als showroom, werd te klein en in 1979 werd een showroom gebouwd aan het Singel/hoek Bagijnenstraat.

Tot 1985 waren het goede jaren. In 1987 kochten Henk en Joop de aandelen over van hun vader Jo, en in 1992

nam Joop de aandelen van zijn broer over. Alles ging in goede harmonie.

Meebewegen met ontwikkelingen in de branche In de vervolgjaren kwamen er veel veranderingen. De elektronica deed zijn intrede, wat zorgde voor minder interesse in piano's. Ook in de platenhandel waren er ontwikkelingen. Aanvankelijk kwamen daar cd's voor in de plaats, maar op een gegeven moment veranderde de markt zodanig dat die tak werd afgebouwd, althans, als fysieke winkel. Zoon Johan heeft de muziekwinkel online voortgezet, en met succes.

De firma Verhoog heeft altijd overlevingskansen gezien en gevonden, en dat is voornamelijk te danken aan het vertrouwen van de klanten, het vakmanschap en de kwaliteit van de producten die geleverd worden. Verhoog Muziek heeft nu een grote toonzaal in een eigentijdse vestiging. De handel richt zich op piano's en vleugels, elektronische piano's, elektronische orgels maar ook op de verhuur voor concerten. Het bedrijf, waar Joop en zijn dochter Geke een team van specialisten aansturen, heeft daarmee in Nederland een stevige plaats ingenomen.

Bijzonder is, dat in Nederland geen andere muziekzaak bestaat die al meer dan 100 jaar, vier generaties lang, familiebedrijf is gebleven. Een uniek bedrijf dus!

dienst en heeft daar in vijf jaar tijd het vak geleerd. In die tijd werden er steeds meer orgels en piano's verkocht.

Jo bekwaamde zich verder in orgels en piano's en Piet ging door met de boekhandel. Toen Jo in 1930 trouwde, zijn er twee bedrijven van gemaakt. In de tuin van de Nieuwstraat/hoek Verlaat werd een huis met winkel gebouwd voor de boekhandel. In 1930 nam Jo de muziekhandel over van zijn vader Hendrik.

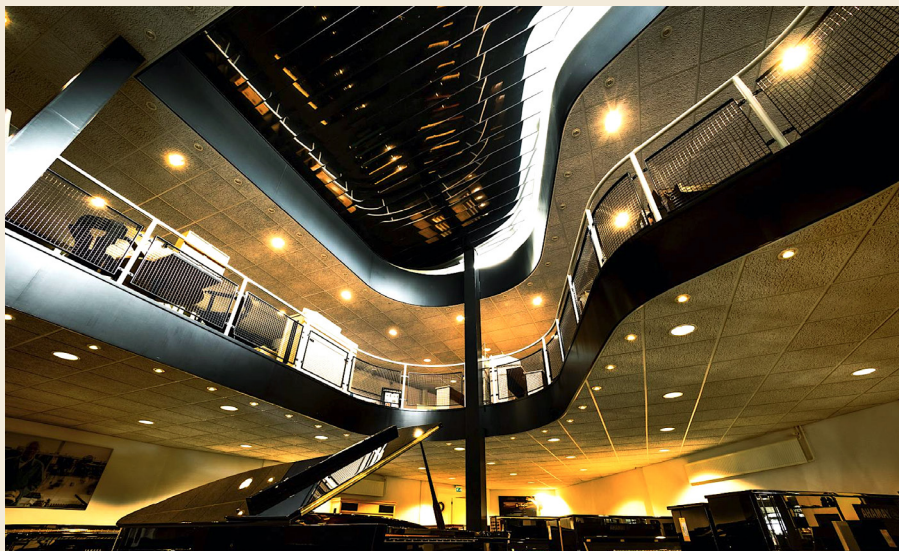
In 1939 liet Jo zich door zijn schoonvader overhalen om ook in Apeldoorn een filiaal te starten. De schoonfamilie woonde daar ook en had een locatie ter beschikking. Zo is de relatie met Apeldoorn ontstaan, waar ook lange tijd een filiaal van Verhoog is geweest (tot aan 2012).

Vernield in 1940 In 1940 zijn de panden in Nijkerk gebombardeerd en van de circa 100 instrumenten was er geen orgel of piano meer heel. Dat was natuurlijk rampzalig voor Jo. Hij kwam thuis uit Harderwijk en vond niets meer over van huis en zaak. Toch stond Jo daar niet al te lang bij stil: wat geweest is, is geweest.

De panden werden in 1941 gescheiden, in twee bedrijven, weer opgebouwd. In die tijd werd Joop geboren. Na zijn schooltijd ging Joop vanaf 1959 de werkplaats in en leerde het vak van de heer Duif. Zijn broer Henk heeft in Zuid-Afrika het vak geleerd en zo groeiden en vergroeiden zij met de zaak. Ze merkten dat hun inzet vruchten afwierp.

In 1965 werd een bv opgericht, om Henk en Joop mede-eigenaar te maken, zodat alles in de juiste verhoudingen geregeld werd. In 1965 trouwde Joop met Willy, in 1966 kregen ze dochter Geke en in 1972 volgde zoon Johan. Na 10 jaar boven de zaak te hebben gewoond, verhuisden ze naar de Julianastraat. Het voelde goed om ook iets voor hunzelf te hebben, zeker omdat ze al hun geld en energie altijd aan het bedrijf besteedden.

In 2022 heeft Verhoog Muziek een moderne toonzaal, die de vorm heeft van een vleugel.

tekst **Annelijn Scherff**

foto **Gerrit van de Veen**

HET ARCHIEFSTUK

Ambtsjonkerkussen

Op dit groenfluwelen kussen uit 1770 is het wapen van Nijkerk geborduurd: een gekroonde leeuw met opgeheven zwaard op een azuurblauwe ondergrond. 'Het Ampt Nijkerk' staat erbij. Nijkerk is dan nog geen gemeente maar vormt bestuurlijk een schoutambt, en wordt 'het ambt Nijkerk' genoemd. Tussen 1600 en 1795 wordt Nijkerk bestuurd door een college van adellijke grootgrondbezitters, de ambtsjonkers. De ambts-

jonkers komen niet door vrije verkiezingen aan de macht, maar zoeken in eigen kring naar opvolgers.

Dit is een van de zitkussens die de ambtsjonkers in 1770 bestelden bij Jan de Meijer en zoon, meester borduurwerkers. In een vergadering had de voorzitter zich namelijk afgevraagd "of de digniteit [waardigheid] van het ampt niet kwam te vereyssen dat kussens op die stoelen bestelt en besorget wierden om die bij de vergaderinge van de heeren jonkeren te kunnen gebruyken."

Dit kussen is bewaard gebleven en is inmiddels ruim 250 jaar oud.